

Post- och telestyrelsen
Att Rebecka Frisk di Meo
samtrafik@pts.se

Stockholm den 23 juni 2016

Telenors synpunkter i samrådet avseende analysen avseende marknaden för fasta telefonitjänster (dnr 15-4800, 15- 4799)

PTS har gett marknaden möjlighet att inkomma med synpunkter på PTS utkast till analys av marknaden för fasta telefonitjänster, tidigare kallat för marknaderna för fast tillträde respektive fast samtalsoriginering (GTA/originering). Detta dokument innehåller Telenor Sverige AB:s (Telenor) kommentarer på PTS utkast. Dokumentet innehåller uppgifter som är affärskänsliga. Dessa är markerade i gult. Telenor hemställer att PTS sekretessbelägger dessa uppgifter.

Telenor lämnar detaljerade kommentarer på PTS förslag genom att besvara de tre frågorna i PTS remiss.

Sammanfattning

Telenor anser att PTS marknadsanalys har brister och Telenor kan därför inte tillstyrka PTS preliminära slutsats att marknaden uppvisar tecken på att utvecklas i riktning mot effektiv konkurrens. Telenor anser att det finns brister i PTS analys avseende Telias grossistkunders möjligheter att leverera fasta telefonilösningar på annat sätt än genom GTA/originering. Telenor efterfrågar en mer ingående analys av andelen *captive users* på PSTN-nätet¹, d.v.s. kunder som inte kan eller vill migrera över till andra lösningar, inklusive en bättre analys avseende överlappning av olika tekniska lösningar över vilka alternativa operatörer kan erbjuda fasta telefonitjänster. Telenor saknar också en robust analys av marknaden för telefonitjänster till företag, inklusive en analys rörande

---

¹ Se Kommissionens förklaringsdokument till rekommendationen om relevanta marknader: " In this context, the term "captive users" refers to users who cannot easily switch to another service/network because of the specific features provided by the PSTN network or simply to users who, for other reasons, wish to stay on the PSTN network. Indeed, with a decreasing overall number of users (as those who can easily switch increasingly do so), there is a potential risk that remaining captive users will face unfavourable conditions, including prices above the competitive level."

konsekvenserna som en eventuell avregling av GTA/originering kan få för detta kundsegment.

Fråga 1 i PTS missiv: Delar ni PTS uppfattning i fråga om marknadsavgränsningen i avsnitt 2?

Telenor delar PTS uppfattning att PSTN, ISDN och ip-telefoni är utbytbara ur efterfrågeperspektiv i sådan omfattning att dessa tjänster ska ingå på samma relevanta slutkundsmarknad för fasta telefonitjänster, samt att internettelefoni och mobiltelefoni inte ingår i samma relevanta slutkundsmarknad.

Telenor anser att PTS behöver förtydliga att den relevanta slutkundsmarknaden även omfattar PSTN, ISDN och ip-telefoni till företag, inklusive medelstora och stora företag, så länge dessa företag inte har krav på kvalitet, tillgänglighet och servicenivåer som skiljer sig från resten av marknaden (hushåll och mindre företag). PTS skriver följande på s. 18 i utkastet:

”De fasta telefonitjänster som omfattas av marknaden för fasta telefonitjänster och efterfrågas av privatkunder och mindre företag är normalt enstaka abonnemang på bastjänster utan särskilda krav på kvalitet, tillgänglighet eller servicenivåer. Normalt saknar slutkunderna på marknaden för fasta telefonitjänster behov av annat än bastjänster. PTS konstaterar därför att marknaden för fasta telefonitjänster inte omfattar de särskilda telefonitjänster som i regel efterfrågas av slutkunder med särskilda krav på kvalitet, tillgänglighet och servicenivåer.”

Telenor vill påpeka att de flesta stora företagskunder har flera verksamhetsställen. Det är inte ovanligt att företagskunder efterfrågar fasta telefonitjänster som PTS beskriver som bastjänster utan särskilda krav på kvalitet, tillgänglighet eller servicenivåer för delar av sina verksamhetsställen. Dessa anslutningar utgör ofta en mindre, men dock så viktig komponent i den totala telefonilösningen som levereras till dessa kunder. Utan möjlighet att leverera en fast telefonilösning till alla verksamhetsställen som en företagskund har, riskerar en operatör att förlora hela telefoniaffären, inklusive den delen som avser ”högkvalitativa” telefonitjänster. Detta är relevant för analysen av konkurrenssituationen.

Telenor delar PTS uppfattning att marknaden för fasta telefonitjänsten är nationell. Telenor vill dock påpeka att konkurrenstrycket inte är jämt fördelat över landet. Det utvecklas närmare i svaret på fråga 2 nedan.

Fråga 2 i PTS missiv: Är beskrivningen av konkurrensproblemen på den aktuella marknaden rättvisande? Om det saknas några viktiga aspekter i beskrivningarna, ange vilka.

Telenor anser inte att beskrivningen av konkurrenssituationen är rättvisande. Vi har följande övergripande kommentarer:

- PTS överskattar möjligheten för alternativa operatörer (andra än Telia) att erbjuda fasttelefoni genom andra lösningar än GTA/originering. Därmed överskattar PTS andelen kunder som kan byta från PSTN som levereras genom GTA/originering till ip-telefoni som levereras av alternativa operatörer.

- PTS bortser från vissa kundgruppers ovilja att byta från PSTN till ip-telefoni.
- PTS behöver analysera konkurrenssituation på marknaden för fasta telefonitjänster till medelstora och stora företag närmare.

Dessa punkter beskrivs i mer detalj nedan.

Alternativa operatörers möjligheter att erbjuda fasta telefonilösningar över ip-telefoni.

Enligt PTS marknadsanalys (avsnittet om inträdeshinder) har GTA/originering fått mindre betydelse för alternativa operatörers möjligheter att tillträda på marknaden för fasttelefoni. PTS hänvisar till möjligheten att erbjuda ip-telefoni genom marknad 3b-tillträde och LLUB-tillträde. Telenor anser att dessa alternativa former av tillträde enbart fungerar för en del av slutkundsmarknaden. Resten av marknaden är fortfarande beroende av Telias PSTN-nät, och ett fungerande grossisttillträde till det, för att ha möjlighet att välja en alternativ leverantör för fastnättelefoni. Denna del av marknaden är betydande. Telenor håller inte med PTS slutsats på s 51 att kundgruppen som enbart har tillgång till PSTN "är så begränsad att det konkurrenstryck som förekommer på övriga delar av marknaden är tillräckligt för att verka återhållande på prissättningen av PSTN-tjänster, så att denna kundgrupp inte drabbas negativt av en avreglering av marknaden för fasta telefonitjänster."

Alternativa operatörers möjligheter att erbjuda ip-telefoni är enligt oss begränsade till:

- LLUB-tillträde över koppar. Andelen bredbandsabonnemang som realiserar genom LLUB-tillträde över koppar minskar dock mycket snabbt. Telia slutade redovisa antalet LLUB-accesserna i sina kvartalsrapporter Q1 2014. Då var antalet LLUB-accesser 384 000. Trenden då var att antalet LLUB-accesser minskade med 3 – 5% per kvartal. Telenor är en av de större köparna av LLUB-koppar och det är vår uppfattning att denna minskning av LLUB-uthyrningen har accelererats sedan Q1 2014. Om vi antar en 5% minskning per kvartal är antalet LLUB-accesser ungefär 300 000 idag. Det finns enligt Telenor dessutom en mycket stor överlappning mellan fibernäten och fiber/coaxnäten och den delen av koptarnätet som är aktuell för LLUB-tillträde. Fibernäten har främst byggts ut i områden där LLUB-tillträde över koppar har varit lämpligt.
- Bitströmstillträde över koppar. Detta tillträde har aldrig varit effektivt i Sverige och håller på avvecklas efter avreglingen av marknad 3b.
- Grossisttillträde på svarfiber nivå (FttB, inkl fibre/coax och FttH). FttB-tillträdet har varit relativt effektivt under en längre tid. Alternativa operatörer har realistiska möjligheter att leverera bredbands- och telefonilösningar till en stor del av flerfamiljshusen i Sverige genom tillträde på svartfiber nivå, uppskattningsvis 2 – 2,5 miljoner hushåll, d.v.s. ungefär hälften av hushållen. Svartfibertillträde till småhus och mindre flerfamiljshus används än så länge inte i någon större omfattning och det återstår att se om denna tillträdesform kommer att bli effektiv.
- Tillträde som tjänstetillhandahållare i en KO (fiber). PTS hänvisar till denna tillträdesform som ett viktigt alternativ till GTA/originering. Denna form av tillträde överlappar i stor utsträckning, dock inte helt, med möjligheten till grossisttillträde på svartfibernivå. Enligt PTS statistik hade 60% av befolkningen och 54% av arbetsställen tillgång till fiber oktober 2015. Utöver det finns det coax/fibernet (returaktiverade kabel tv nät i främst flerfamiljshus). Dessa kabel tv nät har dock en mycket stor överlappning med fibernäten. Det finns tyvärr ingen bra statistik på

detta, men vi uppskattar att maximalt ytterligare 10% av befolkningen (utöver de 60% som nämns ovan), kan få fast bredband över annan infrastruktur än Telias kopparnät.

Det finns ingen bra statistik på överlappning mellan olika former av grossistillträde och inte heller på antalet hushåll/verksamhetsställen som kan nås genom kommunikationsoperatörer. Om vi antar att det finns KO-erbjudande i alla fiberaccessnät och fiber/coax nät (vilket inte är fallet), och att i princip alla områden som är aktuella för DSL-baserat bredband över LLUB koppar täcks av fiberaccessnät (inklusive coax/fiber), kan vi dra slutsatsen att maximalt ungefär 70% av befolkningen kan få fast telefoni av alternativa operatörer (andra än Telia) genom ip-telefoni. Minst 30% av befolkningen är fortfarande beroende av Telias kopparnät för fast telefoni. Det är enligt Telenor en väsentlig del av marknaden, som riskerar att utsättas för avsevärt mindre konkurrens om GTA/originering inte längre skulle tillhandahållas längre.

Vissa kundgruppers vilja att byta från PSTN till ip-telefoni (och mobiltelefoni).

Utöver de kunder som saknar alternativ, så finns det en del kunder som har alternativ men som verkligen inte vill bli av med PTSN-anslutningen. I PTS senaste individundersökning (2015) svarade fortfarande 17% av respondenterna att de inte kan tänka sig byta till en annan teknik för fasttelefoni (än PSTN) eller avstå från fasttelefoni helt i hållet.

OSL
30:23

_____
_____
_____. Det kan finnas olika anledningar till det. En kund kan ha ett analogt trygghetslarm, bo i ett område med mycket strömavbrott, eller anse att lösningar med ip-telefoni verkar krångliga. Det är enligt oss rimligt att anta att det, utöver de ungefär 30% av befolkningen/hushållen som inte har möjlighet att få ip-telefoni av någon annan än Telia, finns en betydande andel hushåll som kan byta till ip-telefoni, men inte vill. Det finns med andra ord en stor grupp användare som inte kan eller vill byta till andra tjänster eller tekniker än PSTN och som kan påverkas negativt av en avreglering av GTA/originering.

OSL
30:23

Vikten av GTA/originering för konkurrenssituationen på marknaden för telefonitjänster till medelstora och stora företag.

Som vi nämnde i svaret på fråga 1 finns det många medelstora och stora företagskunder med flera verksamhetsställen, som efterfrågar fasta telefonitjänster som PTS beskriver som "bastjänster utan särskilda krav på kvalitet, tillgänglighet eller servicenivåer" för vissa av sina verksamhetsställen. Dessa anslutningar utgör ofta en mindre, men dock så viktig komponent i den totala telefonilösningen som levereras till dessa kunder. Utan möjlighet att leverera en fast telefonilösning till alla verksamhetsställen som en företagskund har, riskerar en operatör att förlora hela telefoniaffären, inkl den delen som avser "högkvalitativa" telefonitjänster. Telenor anser att PTS bör utreda konsekvenserna som en avreglering av GTA/originering skulle få för denna del av slutkundsmarknaden.

OSL
30:23

_____
_____. Det

OSL
30:23

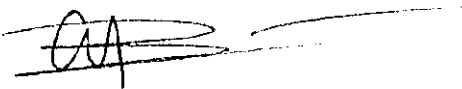
finns inga rimliga grossistalternativ för att leverera fast telefoni till dessa verksamhetsställen. Samtidigt som kunderna efterfrågar fast telefoni. Hyrda förbindelser är för dyra för de relativt enkla krav som kunder har för dessa verksamhetsställen, verksamhetsställena finns utanför upptagningsområdet för LLUB-koppar och det finns ingen KO-lösning över fiber. En avreglering av GTA/originering kan enligt Telenor stora konsekvenser för konkurrenssituationen på marknaden för fasta telefonitjänster till medelstora och stora företagskunder. Om Telia slutar tillhandahålla GTA/originering är Telia den enda operatören som kan uppfylla många företagskunders krav avseende fast telefoni.

3. Anser ni att den övergångsreglering som PTS föreslår i detta beslutsutkast är ändamålsenlig? Om det saknas några viktiga aspekter som bör beaktas för att åstadkomma en meningsfull övergångsreglering, ange vilka.

Telenor anser först och främst att PTS inte har visat att det inte längre finns ett behov av reglering av fast tillträde. Om PTS trots det skulle besluta att avreglera tillträdet förespråkar Telenor att övergångsperioden avseende de befintliga skyldigheterna gällande GTA/originering till företagskunder utökas till tre år. Den initiala avtalsperioden i en företagstelefoniaffär är typiskt tre år. Under denna tid räknar en företagskund med att få leverans, inklusive leverans av PTSN till de verksamhetsställen som täcks genom GTA/originering.

Telenor vill också påpeka att det i upphandling av statliga ramavtal förekommer s.k. skall-krav avseende telefonitjänst. Om PTS avreglerar marknaden kan resultatet bli att det endast är Telia som kan uppfylla vissa ramavtals krav. Innan PTS bestämmer sig att avreglera, bör PTS säkerställa att t.ex. Kammarkollegiet anpassar sina skall-krav, så att det inte kan uppstå en situation där endast en aktör uppfyller kraven.

Telenor Sverige AB

Arjan Scherpenhuijzen
Legal & regulatory

